

MARKARYDS HEMBYGDSPARK 90 ÅR

1924 – 2014

27 JULI

Tackar följande företag:

Markaryds Sparbank

Nibe AB

Konecranes Lifttrucks AB

PM Johanssons Montage AB

Södra Århults Torv AB

OF Ekeri AB

för att de stöttat oss ekonomiskt inför vårt

90-års jubileum.

Markaryd

2014-07-27

Det var den 17 juni 1922 som Södra Sunerbo Hembygds- och Fornminnesförening, som föreningen hette fram till 1942, bildades. Initiativtagare till föreningen var posttjänstemannen Hjalmar Thorsjö.

Han framlade sina planer om en lokal hembygdsförening för markarydsborna Carl Petersson (senare Ljung Granskog) och Ruben Johansson som blev intresserade. Efter de första trevande försöken och en medlemsvärvningskampanj bildades föreningen av 119 intresserade medlemmar. Till dess förste ordförande valdes brukstjänstemannen Johannes Müntzing i Timsfors.

För att finansiera den nybildade föreningens verksamhet och planerna på ett eget hembygdsmuseum anordnades redan samma år den första hembygdsfesten. Då föreningen saknade egen mark för detta blev den förlagd till Ekebacken och hölls den 13 augusti. Även påföljande år hölls där en stor hembygdsfest.

Nästa steg var att anskaffa egen mark och en byggnad för framtida verksamheten.

Markfrågan löstes genom att grosshandlare Edvin Eliasson hade två tomter och disponent Olof Lorentz en tomt vid Jetesjön på Markaryds Norregård som de var villiga att sälja till föreningen. För Eliassons tomter fick föreningen betala 3700 kronor och för Lorentz tomt 1 000 kronor. Köpet skedde 1923 och finansierades genom lån i bank och de överskott hembygdsfesterna inbringat.

En i norr angränsande tomt, som även den var till salu, ansåg sig föreningen inte ha användning av och ekonomiska resurser att förvärva.

Det inköpta markområdet var då en tätbevuxen skogsbacke och i norra delen ett gammalt grustag.

Genom ett idogt arbete skapades här begynnelsen till det som i dag är hembygdsparken.

Föreningens första byggnad, ett tidigare soldatboställe i Ekön i Hinneryd, förvärvades också 1923 för ett pris av 200 kronor.

Genom frivilliga krafter nedmonterades byggnaden, transporterades under vintern till Markaryd och återuppfördes i Hembygds-parken 1924.

Onsdagen den 18 juni 1924 ägde en vacker högtidlighet rum vid det under uppförande varande hembyggdmuseet i Markaryd. I grundmuren till den ena härden inlades en förseglad lerkruka, innehållande några skiljemynt m.m.

Kyrkoherde E. Sjöborg höll så ett med känsla och värme framsagt tal. Kamrer J. Müntzing talade därpå och redogjorde i korta ordalag om föreningens tillkomst och uppläste ett dokument, som inneslutits i lerkrukan för att bevaras åt eftervärlden.

I dokumentet står bland annat:

”Anno 1922, då Gustav V var landets konung, Alex Hammarström länets hövding och Edv. Sjöborg församlingens kyrkoherde, stiftades Södra Sunnerbs hembygds- och fornminnesförening, Markaryd.”

Det var nu dags för den första hembygdsfesten på egen mark och denna hölls den 26-27 juli 1924.

På festens andra dag, söndagen, var det högtidlig invigning av den återuppförda ryggåstugan och denna förrättades av dåvarande kronprinsen Gustaf Adolf som tillsammans med sin maka, kronprinsessan Louise, rest upp från sommarvistelse på Sofiero.

Denna söndag bevistades hembygdsfesten av mer än 7 500 personer, ett ännu i dag oslaget publikrekord.

Nästa byggnad som uppfördes i parken var ladugården. Även den kom från Ekön men inte från samma gård som ryggåsstugan. Den uppfördes 1926.

På hösten 1927 blev föreningen erbjuden en stor samling av möbler och konstföremål av en f.d. markarydsbo, direktör Alfred Ediin, då bosatt i Danmark. Utöver samlingarna, som tillsammans omfattar ca 400 föremål, fick föreningen 10 000 kronor till en byggnad för samlingarnas bevarande.

Alfred Ediin avled den 20 februari 1928 och föreningen blev då genom testamente ägare till samlingarna

Problemet var då att parken var för liten för ytterligare en byggnad av den storlek som erfordrades för dessa samlingar, varför föreningen nu nödgades förvärva den tidigare erbjudna tomten av Gottfrid Södervall och Oskar Pålsson för 1 500 kronor.

På denna uppfördes under 1928 den Ediinska paviljongen och Hembygdsparken fick då den storlek den har i dag. Vid midsommar 1929 var samlingarna på plats och paviljongen kunde för första gången öppnas för allmänheten.

Byggnaderna i parken har sedan dess utökats med ytterligare objekt. Föreningen fick 1932 en skvaltkvarn, tidigare belägen i Stenlod. En backstuga, som är en rekonstruktion av en i Trälora raserad backstuga, uppfördes 1971.

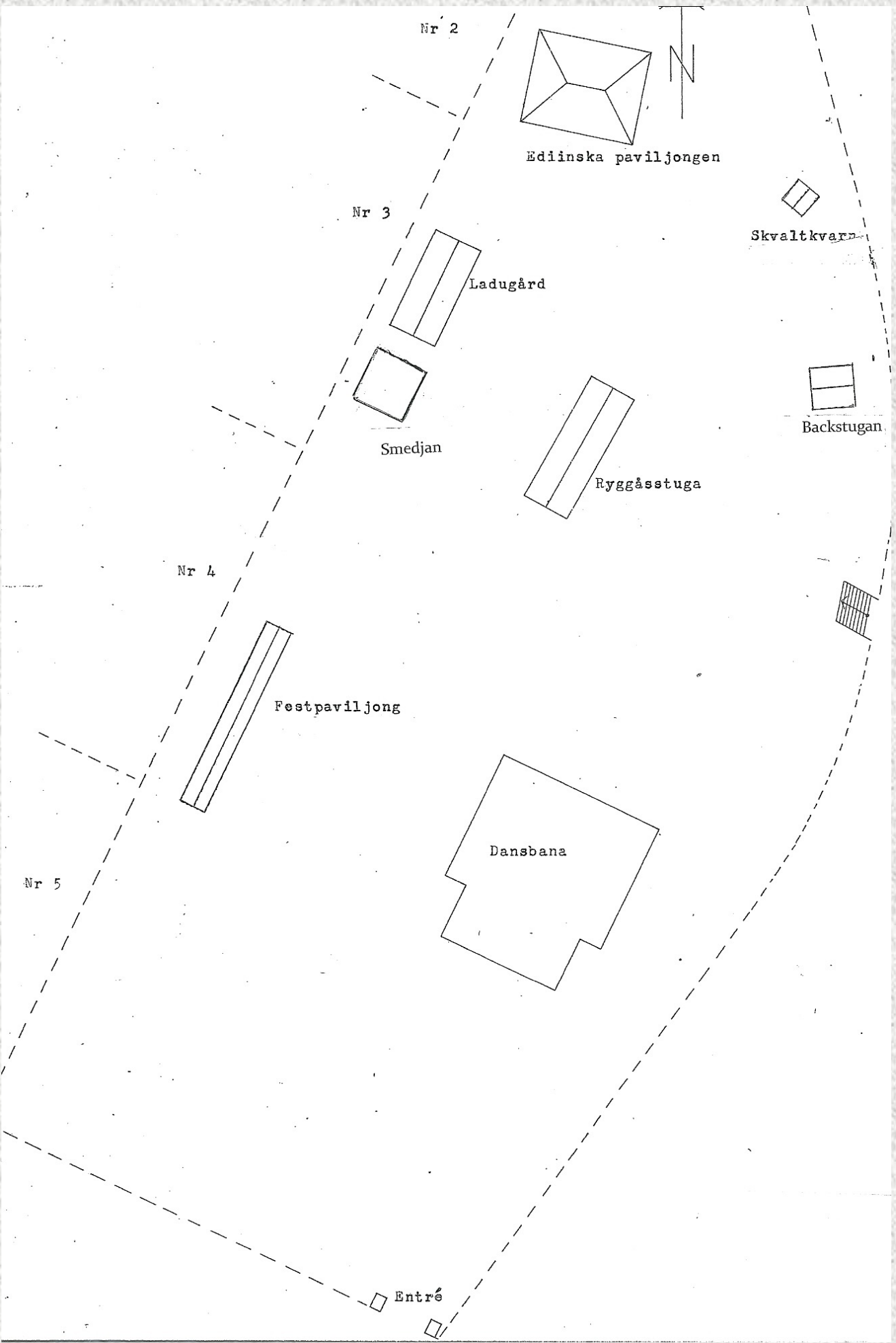
I en smedja, som byggdes 1974, inrymmes nu verktyg och inventarier från liesmeden Victor Leijons smedja i Hallaryd och smedmästare Axel Johanssons smedja i Ulvsbäck.

Därutöver finns i parken en serverings- och försäljningspaviljong samt en dansbana med toaletter och artistutrymmen, vilket gör att parken under sommartid kan användas för nöjes- och underhållningsverksamhet.

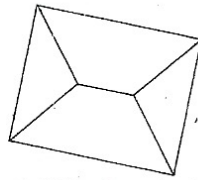
Föreningens grundare Hjalmar Thorsjö, avled den 16 augusti 1960. För att hedra hans minne avtäcktes på 25-årsdagen efter hans bortgång en minnesten i hembygds-parken. Den på stenen infällda plattan är framställd av hans son, konstnären Curt Thorsjö, känd för att ha berikat Markaryd med flera andra konstverk.

Denna minnesstenen bekostades helt av Markaryds Sparbank.

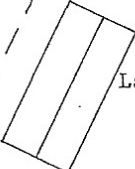
Nr 2

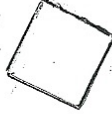
Ediinska paviljongen

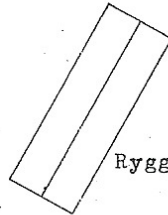
Nr 3

Ladugård

Smedjan

Ryggåsstuga

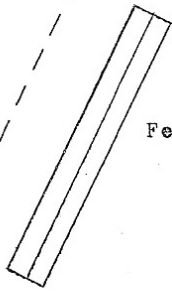

Skvaltkvarn

Backstugan

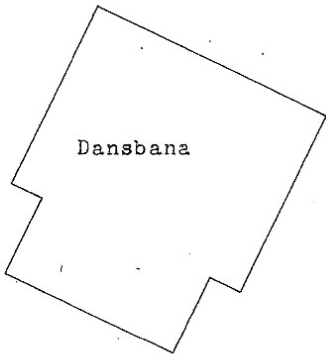
Nr 4

Festpaviljong

Nr 5

Dansbana

Entré

Ett stort tack till
Jan Müntzing
för att vi fick
använda hans originalbilder
från
1920-talet i denna
broschyr.
Jans farfar Johannes
Müntzing var
Hembygdsföreningen
förste ordförande.

